

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร
ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ
Administrative factors affecting the performance effectiveness of
private vocational education institutions in Bangkok,
under the Malcolm Baldrige National Quality Award's criteria

สุภาภรณ์ ศิวะกิตตนะ^{1*} ตระกูล มีชัย²
Supaporn Sivageeratthana^{1*} Trakool Meechai²

¹สำนักอำนวยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุตสาหกรรม

²หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

¹Office of The Director, Dusit Commercial Vocational College

²Public Administration Program, Graduate School, Rattana Bundit University
Ladprao Road, Klong Jan, Bang Kapi, Bangkok 10240 Thailand

*Corresponding author. E-mail: siva5465@hotmail.co.th

Article Info: Received: Feb 9, 2021; Revised: May 24, 2021; Accepted: May 31, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ 3) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 228 คน จาก 57 สถานศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเชิงชั้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ปัจจัยการบริหาร สามารถทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ได้ร้อยละ 86 โดยปัจจัยที่สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานครมากที่สุด ได้แก่ นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ (ร้อยละ 86) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยลักษณะของบุคลากร (ร้อยละ 68.20) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (ร้อยละ 67.30) และปัจจัยองค์การ (ร้อยละ 60.80) ตามลำดับ

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพของสถานศึกษา อาชีวศึกษาเอกชน
การบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จทางการศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the level of administrative factors of private vocational education institutions in Bangkok, 2) study the performance effectiveness level of private vocational education institutions in the Bangkok area based on the criteria of the Malcolm Baldrige National Quality Award, and 3) study administrative factors affecting the performance effectiveness of private vocational education institutions in Bangkok, under the Malcolm Baldrige National Quality Award's criteria. The respondents of this study include 228 participants of administrators, teachers, and educational personnel of 57 private vocational education institutions in Bangkok. Participants were selected by simple probability sampling by simple random sampling method. A set of survey questionnaires drew the study's data. A packaged program for social research analyzed data. The statistical analysis methods applied to this research comprise descriptive statistics such as percentage, means, standard deviation, and inferential statistics such as Pearson product-moment correlation coefficients and hierarchical multiple regression analysis. The study results showed the following aspects. 1) The level of administrative factors of private vocational education institutions in Bangkok is relatively high. 2) The level of performance effectiveness of private vocational education institutions Bangkok area based on the Malcolm Baldrige National Quality Award's criteria is relatively high. 3) The administrative factors that could be used to predict the performance effectiveness under the Malcolm Baldrige National Quality Award's criteria of private vocational education institutions in Bangkok is at the percentage of 86.0. The factors that could explain the variance in performance effectiveness of the private vocational education institutions in Bangkok were the policy of administration and practices (86%), personnel characteristics (68.20%), environmental factors (67.30%), and organizational factors (60.80%) respectively.

Keywords: *vocational education administration; performance effectiveness of private vocational; private vocational education; total quality management*

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 มาตรา 6 ได้กำหนดว่า “การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน” การบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษารัฐบาล จึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษา คุณภาพของการบริหารสถานศึกษาจะส่งผลให้ผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพในสายวิชาชีพ และนำไปสู่

การพัฒนาประเทศที่มั่นคงในยุคของการแข่งขันกับประเทศในกลุ่มเศรษฐกิจอาเซียน ภายใต้การแข่งขันและโลกในยุคแห่งคุณภาพ (Education Commission, 2014)

ปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษา ทั้งสถานศึกษาภาครัฐบาลและเอกชน ยังมีปัญหาอยู่ในหลายด้านที่มีความจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทั้งในส่วนของการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่ไม่เพียงพอที่จะเห็นได้จากสัดส่วนของผู้จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาโดยทั่วไปในประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาแล้ว คือ 70:30 แต่ในประเทศไทยกลับเป็น 40:60 (Vocational Education Commission, 2015) การรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางทำให้ขาดเอกภาพและความต่อเนื่องของนโยบาย ด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ไม่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง ด้านครูและบุคลากรยังขาดความรู้ ความสามารถ ทักษะในการจัดการเรียนการสอน ในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ขาดการฝึกอบรมเพิ่มเติม ขาดทักษะในการใช้สื่อให้เกิดประโยชน์ไม่มีความพยายามติดตามความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ผู้บริหารไม่มีการประสานงานที่ก่อให้เกิดความร่วมมือกับสถานประกอบการ นักศึกษาขาดความสนใจในการเรียน ขาดประสบการณ์ทางวิชาชีพ ขาดระเบียบวินัยในการทำงาน ขาดการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ คุณภาพไม่ได้ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

สถาบันการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความพร้อมที่จะเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อการพัฒนาไปสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และที่สำคัญจำเป็นต้องมีกำลังคนระดับกลาง และนักเทคโนโลยีซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนของภาคการผลิต ที่เป็นหัวใจของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรหลักที่มีภารกิจในการผลิตและพัฒนาากำลังคนระดับกลางและนักเทคโนโลยีจำเป็นต้องมีการปฏิรูปทั้งระดับโครงสร้างและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้ผลผลิตของการอาชีวศึกษามีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และมีสมรรถนะสอดคล้องกับการพัฒนาชาติ (Educational Reform Steering Committee, 2002) รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารจัดการของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทยในปัจจุบัน คือยุคไทยแลนด์ 4.0 จึงต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา นโยบายหลักของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ในการสร้างคน สร้างงาน สร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Ministry of Information and Communication Technology, 2016) และต้องให้ความสำคัญในเรื่องระบบบริหารจัดการภายในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 457 สถานศึกษา โดยในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 67 สถานศึกษา การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุเป้าประสงค์ตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ชาติ

การบริหารคุณภาพ (quality management) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการสร้างความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรและการเพิ่มผลิตภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก จึงยึดหลักการมาปรับใช้ให้ครอบคลุมกับองค์กรทุกประเภท และมีการกำหนดเกณฑ์คุณภาพแห่งชาติขึ้นเพื่อ

ส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี สร้างความสำเร็จและเป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ (MBNQA) (Baldrige National Quality Program, 2013) ซึ่งเป็นต้นแบบของรางวัลคุณภาพแห่งชาติที่ประเทศต่าง ๆ หลายประเทศทั่วโลกนำไปประยุกต์ เช่น ประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และรวมถึงประเทศไทยด้วย

จากเหตุผลแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาไทยให้มีคุณภาพ สามารถผลิตกำลังคนในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของชาติได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนเขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ” ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยการบริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานครตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การบริหารงานคุณภาพ (quality management)

การบริหารงานคุณภาพ ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางในการสร้างความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กร และการเพิ่มผลิตภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม ประเทศต่าง ๆ จึงยึดหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ให้ครอบคลุมกับองค์กรทุกประเภทและมีการกำหนดเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี สร้างความสำเร็จและเป็นแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ ได้แก่ รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ (MBNQA) เป็นรางวัลแห่งชาติที่นำแนวคิดของการบริหารคุณภาพแบบเบ็ดเสร็จ (total quality management: TQM) มาใช้เพื่อประเมินองค์กรต่าง ๆ และมอบรางวัล ซึ่งเป็นรางวัลคุณภาพแห่งชาติ

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาเกณฑ์ความเป็นเลิศ ในการตรวจสอบความเป็นเลิศในการดำเนินงานด้านการศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจในการกำหนดทิศทางการทำงานของผู้นำและความรับผิดชอบต่อสังคม
2. ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร การกำหนดกลยุทธ์และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ
3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึง การบริหารจัดการที่สร้างความผูกพัน การรับฟังความคิดเห็นและความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสียเพื่อปรับปรุงและแสวงหาความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานฝีมือตามตลาดแรงงานต้องการ
4. ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หมายถึง การใช้ระบบข้อมูล สารสนเทศมาใช้ในการบริหารงาน การบริการทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และมีความทันสมัย
5. ด้านการเน้นทรัพยากรบุคคล หมายถึง การสร้างบรรยากาศองค์การที่เอื้อและจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงาน และเอื้อต่อการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เกิดความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ ร่วมสร้างสรรค์ และพัฒนาสถานศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน
6. ด้านการมุ่งเน้นกระบวนการบริหารงาน หมายถึง การกำหนดสมรรถนะหลักและระบบงาน การออกแบบการจัดการ การปรับปรุงกระบวนการ เพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสียให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ
7. ด้านผลการจัดการศึกษา หมายถึง การประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน การมุ่งเน้นผู้เรียน และผู้มีส่วนได้เสีย งบประมาณและการเงิน การมุ่งเน้นครู และบุคลากรทาง

การศึกษา ประสิทธิภาพของกระบวนการและการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล Steers (1977) เสนอแบบจำลอง เพื่อประเมินหาความสัมพันธ์ขององค์การ ซึ่งเป็นแนวทางที่เป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์องค์กรได้หลายประเภท โดยเน้นกระบวนการสำคัญที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลองค์กร ธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงขององค์กรและของสภาพแวดล้อม รวมทั้งบทบาทสำคัญของบริหารที่จะต้องสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กรที่นำไปสู่การยกระดับความสำเร็จขององค์กร ซึ่งจำแนกออกตามลักษณะได้ 4 ประเภท ได้แก่

1) ปัจจัยองค์การ หมายถึง โครงสร้างองค์การและเทคโนโลยีที่ทำให้การดำเนินการของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาวะสิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในที่ส่งผลต่อสถานศึกษา

3) ปัจจัยลักษณะของบุคลากร หมายถึง ลักษณะเฉพาะของผู้บริหาร ครู และอาจารย์ ในสถานศึกษา ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์การและแรงจูงใจ

4) ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การสนับสนุนผลการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร และการบริหารการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ครองศักดิ์ แยมประยูร และคณะ (Yamprayoon et al., 2018) ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูหัวหน้าแผนก จำนวน 546 คน จาก 207 วิทยาลัย โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแบบเชิงชั้น ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมทั้ง 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยองค์การ ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (Sampaokaew, 2017) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของ

สถานศึกษา 4) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาจำนวน 302 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ปัจจัยด้านนโยบายและการปฏิบัติ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะบุคคล และด้านลักษณะองค์กร สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษาได้โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 76.70

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 67 สถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 57 สถานศึกษา คำนวณได้โดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) ค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.05 ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาละ 4 คน รวม 228 คน การสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น (probability sampling) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Sampling) โดยการจับฉลาก (Drawing Sampling) จำนวน 57 สถานศึกษาและเก็บข้อมูลจากสถานศึกษา สถานศึกษาละ 4 คน โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้บริหาร 1 คน ครู 2 คน และบุคลากรทางการศึกษา 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (questionnaire) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยองค์กร 2) ปัจจัยสภาพแวดล้อม 3) ปัจจัยส่วนบุคคล และ 4) ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ จำนวน 81 ข้อ

ตอนที่ 3 ประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย 4) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 5) ด้านมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล 6) ด้านการบริหารงาน 7) ด้านผลการจัดการศึกษา จำนวน 52 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารงานของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เป็นแบบปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (construct validity) ความชัดเจนของข้อความเหมาะสม และความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะวัด (index of item object congruence: IOC) มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.7-1.0 หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการทดสอบพบว่า ด้านปัจจัยด้านการบริหารงาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.984 และด้านประสิทธิผลการบริหารงาน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.977

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลในสถานศึกษา 57 แห่ง จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาละ 4 คน รวมจำนวน 228 คน ใช้เวลาในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ระยะเวลา 30 วัน ในเดือนมกราคม 2563 โดยสามารถเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 81.57 นำแบบสอบถามที่จัดเก็บได้ทุกชุด มาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ แล้วบันทึกข้อมูลตามลำดับหมายเลขแบบสอบถาม ในโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหาร และประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Person's product moment correlation coefficient: r) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01
4. การวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเชิงชั้น (hierarchical multiple regression analysis)

สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน

เขตกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ปัจจัยองค์กร			
1. โครงสร้างองค์กร	4.25	0.52	มากที่สุด
2. เทคโนโลยี	4.12	0.61	มาก
รวมปัจจัยองค์กร	4.19	0.56	มาก
ปัจจัยสภาพแวดล้อม			
1. สภาพแวดล้อมภายนอก	4.07	0.55	มาก
2. สภาพแวดล้อมภายใน	4.35	0.49	มากที่สุด
รวมปัจจัยสภาพแวดล้อม	4.21	0.52	มากที่สุด
ปัจจัยลักษณะบุคลากร			
1. ความผูกพันต่อองค์กร	4.50	0.44	มากที่สุด
2. แรงจูงใจในการทำงาน	4.35	0.47	มากที่สุด
รวมปัจจัยลักษณะของบุคลากร	4.42	0.44	มากที่สุด
ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ			
1. การกำหนดเป้าหมาย	4.44	0.46	มากที่สุด
2. การสนับสนุนผลการปฏิบัติงาน	4.20	0.63	มาก
3. การติดต่อสื่อสาร	4.31	0.52	มากที่สุด
4. การบริหารการเปลี่ยนแปลง	4.37	0.47	มากที่สุด
รวมปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ	4.33	0.52	มากที่สุด
รวมปัจจัยการบริหารสถานศึกษา	4.29	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ด้าน และระดับมาก จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยลักษณะของบุคลากร ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.44) ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.52) ปัจจัยสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.52) และ ปัจจัยองค์กร ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.56) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ มีรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ภาวะผู้นำ	4.38	0.50	มากที่สุด
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.35	0.51	มากที่สุด

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ (ต่อ)

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน	4.40	0.55	มากที่สุด
4. การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.34	0.59	มากที่สุด
5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล	4.28	0.67	มากที่สุด
6. การมุ่งเน้นกระบวนการบริหารงาน	4.34	0.49	มากที่สุด
7. ผลการจัดการศึกษา	4.32	0.69	มากที่สุด
รวม	4.33	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$, S.D.=0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ภาวะผู้นำ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การวัดการวิเคราะห์และการจัดการความรู้ การมุ่งเน้นกระบวนการบริหารงาน ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามชุดตัวแปร 4 โมเดล โมเดลที่ 1 ตัวแปรปัจจัยองค์การ โมเดลที่ 2 เพิ่มชุดตัวแปรปัจจัยสภาพแวดล้อม โมเดลที่ 3 เพิ่มชุดตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล และโมเดลที่ 4 เพิ่มชุดตัวแปรปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ รวมทั้งสิ้น 10 ตัวแปร มีรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ

ตัวแปร	โมเดลที่ 1		โมเดลที่ 2		โมเดลที่ 3		โมเดลที่ 4	
	b	β	b	β	b	β	b	β
(constant)	1.37**		0.843**		0.623**		0.404*	
ปัจจัยองค์การ								
1. โครงสร้างองค์การ	0.380**	0.349**	0.237**	0.218**	0.259**	0.238**	0.162**	0.177**
2. เทคโนโลยี	0.452**	0.354**	0.191*	0.149*	0.172*	0.135*	0.131**	0.121**
ปัจจัยสภาพแวดล้อม								
1. สภาพแวดล้อมภายนอก			0.219**	0.188**	0.162*	0.139*	0.157**	0.156**
2. สภาพแวดล้อมภายใน			0.279**	0.268**	0.222**	0.214**	0.038	0.044
(constant)	1.37**		0.843**		0.623**		0.404*	
ปัจจัยลักษณะบุคลากร								
1. ความผูกพันต่อองค์การ					0.016	0.017	0.051	0.064
2. แรงจูงใจในการทำงาน					0.128	0.128	0.092	0.113

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ (ต่อ)

ตัวแปร	โมเดลที่ 1		โมเดลที่ 2		โมเดลที่ 3		โมเดลที่ 4	
	b	β	b	β	b	β	b	β
ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ								
1. การกำหนดเป้าหมาย						0.050		0.039
2. การสนับสนุนผลปฏิบัติงาน						0.338**		0.337**
3. การติดต่อสื่อสาร						0.437**		0.495**
4. การบริหารการเปลี่ยนแปลง						0.481**		0.484**
R	0.779	0.821	0.826	0.927				
F	141.670**	93.271**	64.094**	96.933**				
p-value	0.000		0.000		0.000		0.000	
R ²	0.608		0.673		0.682		0.860	
R ² change	-		0.666		0.672		0.851	

**p<0.01, *p<0.05

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ตามชุดตัวแปร 4 โมเดล รวมทั้งสิ้น 10 ตัวแปร สามารถทำนายประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 86 มีตัวแปรจำนวน 6 ตัวแปร สามารถส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร (0.495**) การบริหารการเปลี่ยนแปลง (0.484**) การสนับสนุนผลการปฏิบัติงาน (0.337**) โครงสร้างองค์การ (0.177**) สภาพแวดล้อมภายนอก (0.156**) และเทคโนโลยี (0.121**) หมายความว่า ถ้าสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร มีการติดต่อสื่อสาร บริหารการเปลี่ยนแปลงองค์การ สนับสนุนผลการปฏิบัติงาน โครงสร้างองค์การ สภาพแวดล้อมภายนอก และใช้เทคโนโลยี ในระดับมาก ระดับความมีประสิทธิภาพการบริหารงานจะมากตามไปด้วย

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ มี 4 กลุ่มปัจจัย โดยปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ อธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาได้มากที่สุด ร้อยละ 86 รองลงมาได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ร้อยละ 68.20 ปัจจัยสภาพแวดล้อม ร้อยละ 67.30 และปัจจัยองค์การ 60.80 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือ ปัจจัยลักษณะบุคลากร รองลงมา ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ปัจจัยสภาพแวดล้อม และปัจจัยองค์การ ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน แนวทางการบริหารโดยเฉพาะการบริหารการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยทุก ๆ ด้าน และ

สนองตอบความต้องการของชีวิตและสังคมตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (Sampaokaew, 2017) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรีเขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Edmonds (1982, p. 8) กล่าวว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ทราบกันว่า เป็นผู้มี ความตั้งใจอย่างสูง ที่จะให้ความสำคัญกับคุณภาพการเรียนการสอน 2) การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการมุ่งเน้นการเรียนการสอนอย่างกว้างขวางและเผยแพร่โดยทั่วไป 3) บรรยากาศที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 4) พฤติกรรมของครูในการคาดหวังว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับความรู้จากการสอน และ 5) การใช้หลักการวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นวิธีการขั้นพื้นฐานในการประเมินผล และสอดคล้องกับ ครองศักดิ์ แยมประยูร และคณะ (Yamprayoon et al., 2018) ศึกษาเรื่องประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมทั้ง 4 ปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยองค์กร ปัจจัยสภาพแวดล้อม ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ผลการวิเคราะห์พบว่า ในแต่ละชุดตัวแปรปัจจัยทั้งหมด 10 ตัว สามารถทำนายประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานครในภาพรวม ได้ร้อยละ 86 ซึ่งมีจำนวน 6 ตัวแปรที่สามารถส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร เรียงลำดับความสำคัญ ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การบริหาร การเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนผลการปฏิบัติงาน โครงสร้างองค์การ เทคโนโลยี และสภาพแวดล้อมภายนอก

ปัจจัยนโยบายการบริหารและการปฏิบัติ ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการสื่อสารหลายช่องทาง และมีช่องทางที่หลากหลายเพื่อสร้างความเข้าใจในองค์การ มีการปรับโครงสร้างการบริหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม มีการติดต่อสื่อสารที่มีการเชื่อมโยงอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เป็นตัวแปรที่สำคัญอีกตัวแปรหนึ่งที่ผู้บริหารแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม และเป็นไปได้เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ผู้บริหารมีความกระตือรือร้นในการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และผู้บริหาร มีการประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อชี้แจงข่าวสารทางราชการ และรับฟังข้อคิดเห็นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้กระบวนการสื่อสารสามารถสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นภายในองค์การ

ปัจจัยองค์การ ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เทคโนโลยี ประกอบด้วย เครื่องมือ วิธีการ เทคนิค ตลอดจนความรู้ และทักษะของบุคลากรที่ใช้ในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยนำเข้าเป็นผลผลิต องค์การแต่ละประเภทจะมีการใช้เทคโนโลยีที่แตกต่างกันไปตามลักษณะงานขององค์การ และเทคโนโลยีมีผลต่อการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Van de Ven et al. (2008) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับการประสานงานในองค์การและได้เสนอเทคโนโลยีในองค์การว่าภารกิจประจำที่ใช้เทคโนโลยีง่าย ๆ สามารถประสานด้วยกลไกต่าง ๆ ภารกิจพิเศษที่ใช้เทคโนโลยีซับซ้อน สามารถประสานด้วยการประชุมกลุ่ม ภารกิจประจำวันที่ใช้เทคโนโลยีที่ฟุ้งฟางกันสามารถประสานด้วยกลุ่มหรือตัวบุคคล สำหรับองค์การขนาดใหญ่ ต้องมีการประสานกลไกด้วยกฎเกณฑ์นโยบาย การสื่อสารแบบทางการ แสดงว่าเทคโนโลยีและขนาดของหน่วยปฏิบัติงานในองค์การขนาดใหญ่มีอิทธิพลต่อวิธีการประสานงานขององค์การส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์การ รวมทั้ง โครงสร้างองค์การ เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงสร้างองค์การเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การซึ่งเปรียบเสมือนโครงกระดูกของร่างกายที่ทำให้การดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ขององค์การเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันทั้งระบบในรูปแบบของการประสานงาน ระหว่างสมาชิกที่อยู่ในตำแหน่งหรือส่วนต่าง ๆ ขององค์การสามารถร่วมกันดำเนินการตามภารกิจขององค์การเป็นไปได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ โครงสร้างองค์การจึงมองเห็นได้โดยปรากฏออกมาในรูปของสิ่งที่เรียกว่า แผนภูมิองค์การ ประกอบด้วย ลำดับขั้น การบังคับบัญชา การแบ่งงาน การจัดแผนงาน ช่วงการควบคุมบังคับบัญชา สายการบังคับบัญชา หลักเอกภาพในการบังคับบัญชา อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ สอดคล้องกับ Hall (1996) ระบุว่าโครงสร้างองค์การเป็นการกระจายงานตามเส้นทางต่าง ๆ กันไปตามตำแหน่ง ซึ่งมีอิทธิพลกับความสัมพันธ์ของบทบาทในกลุ่มบุคคล ส่วน Vecchio (1991) ระบุว่าโครงสร้างองค์การจะแสดงถึง ลักษณะการจัดแบ่งส่วนต่าง ๆ ภายในองค์การที่คำนึงถึงความชำนาญเฉพาะสาขาช่วงการบังคับบัญชา การกระจายอำนาจ ระดับความซับซ้อน ขนาดขององค์การ เทคโนโลยี และองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ลูกค้าย การแข่งขัน แหล่งตัวป้อน ตลอดจนรัฐบาล เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยี นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามแต่ละประเภทขององค์การ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ควรส่งเสริม และสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

สถานศึกษาควรมีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับภาระงานที่กำหนดตามโครงสร้างการบริหารงาน มีบุคลากรที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน มีการจัดระบบการจัดการบริหารความเสี่ยงให้ครบทุกด้าน ควรให้ครู และบุคลากรมีความรู้สึกมั่นคงในวิชาชีพของตนเอง และสร้างภาคีเครือข่าย โดยเฉพาะชุมชนให้มีความสนใจ และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สอช.)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ควรกำหนดยุทธศาสตร์ วางนโยบายในการเพิ่มประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนให้เป็นไปตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม

บอลดริจ โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรม ให้ความรู้ การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้เกิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างมีทิศทาง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผล ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการการบริหาร ระบบการสนับสนุนผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรทางอาชีวศึกษา การจัดสรรงบประมาณ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษารูปแบบสมการโครงสร้างประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ มัลคอล์ม บอลดริจ ในลักษณะวิเคราะห์ทุกกลุ่ม ซึ่งน่าจะชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างหรือลักษณะเฉพาะตามบริบทต่าง ๆ ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2 ควรนำตัวแปรสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน เช่น เพศ ประสบการณ์การทำงาน หรือประสบการณ์การบริหาร ขนาดสถานศึกษา รวมทั้งตัวแปรที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทั้งปัจจัยภายในและภายนอก มาศึกษาเพิ่มเติม เพื่อศึกษาว่าตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนได้เพิ่มขึ้นหรือไม่เพียงใด

3.3 ควรศึกษาต่อยอดด้วยการนำปัจจัยที่ได้รับจากผลการวิจัยไปจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะการบริหารและทำการวิจัยเชิงทดลองต่อไป และศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา เช่น หลักสูตรการพัฒนาภาวะผู้นำ หลักสูตรการพัฒนารวบรวมกลยุทธ์ หลักสูตรการพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรการพัฒนาการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ หลักสูตรการพัฒนาทรัพยากรบุคคล หลักสูตรการพัฒนาระบบการบริหารงาน และหลักสูตรการพัฒนาการจัดการศึกษา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

Baldrige National Quality Program. (2013). *Baldrige National Quality Program*. Bangkok: Baldrige National Quality Program.

Edmonds, R. (1982). *Progress of school improvement: An overview*. Washington, DC: National Institute of Education for Presentation.

Hall, S. (1996). *The art of negotiation: An everyday experience*. London: Sage.

Ministry of Information and Communication Technology. (2016). *Strategy, Ministry of Information and Communication Technology 2016-2019*. Retrieved from https://moc.ocsc.go.th/sites/default/files/00_1_krathrwngethkhonolyiisaarsnethsaelakaarsuuesaar_59.pdf (in Thai)

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *ยุทธศาสตร์กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พ.ศ. 2559-2562*. สืบค้นจาก https://moc.ocsc.go.th/sites/default/files/00_1_krathrwngethkhonolyiisaarsnethsaelakaarsuuesaar_59.pdf

National Quality Award Office. (2017). *Leading organization Thailand Quality Class Award and Thailand Quality Class, 2017*. Retrieved from <https://www.tqa.or.th/2018/01> (in Thai)

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2560). *องค์กรไทยชั้นนำคว้ารางวัล Thailand Quality Class Plus และรางวัล Thailand Quality Class ประจำปี 2560*. สืบค้นจาก <https://www.tqa.or.th/2018/01>

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

Office of the National Education Commission. (2002). *National Education Act 1999 and Amended 2002* (No. 2). Bangkok: Phrik Wan Graphic. (in Thai).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรินทวนกราฟิก.

Office of the Vocational Education Commission (2015). *Vocational Education Act*. Bangkok: Office of the Commission Vocational education. (in Thai)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2558). *พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

SampaoKaew, T. (2017). *Administrative factors affecting the Effectiveness of Educational Institutions, under the Office Area Primary Education Saraburi Region 2* (Master of Thesis). Rajabhat Rajanagarindra University, Chachoengsao. (in Thai)

ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรีเขต 2* (ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ฉะเชิงเทรา.

Steers, G. (1977). *Creating training miracles*. Sydney: Prentice Hall.

Van, D. V. and et.al. (2008). *Strategic management: Competitiveness and globalization*. Ohio: Thomson South Western.

Vecchio, S. (1991). *A new look at management communication in management*. San Francisco: McGraw-Hill.

Yamane. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row.

Yamprayoon K. et al. (2018). Effectiveness of school administration Office of the Vocational Education Commission According to the criteria of the National Quality Award, Malcolm Baldrich. *Dusit Thani College Journal*, 12(3), 313-315. (in Thai)

ครองศักดิ์ แยมประยูร และคณะ. (2561). ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามเกณฑ์ของรางวัลคุณภาพแห่งชาติมัลคอล์ม บอลดริจ. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(3), 313-315.